ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ-ΛΟΥΪΖΑ

Ἕνας ἰδανικὸς ἔρως. Ὁ πρεσβευτὴς καὶ ἡ βασίλισσα. Τὸ μυστικὸ τῆς καρδιᾶς τοῦ Ρεβενάκ. Μιὰ μακαβρία ἐμπνευσις τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Ὁ βασιλεὺς μπρὸς στὸ πτῶμα τοῦ πατέρα του. Τὸ τρομερὸ φίλημα. Ἡ βασίλισσα λιποθυμεῖ... ἡ βασίλισσα κινδυνεύει!.... Ὁ σωτήρ. Ὁ Μάνσφελδ μαίνεται. «Σᾶς ἀγαπῶ !....». Τὰ δάκρυα τῆς Μαρίας Λουΐζας.... κτλ. κτλ.

Γ'.

Συνεχίζουμε σήμερα τὴν ἐξιστόρησι τῶν δραματικῶν περιπετειῶν τῆς βασιλίσσης τῆς Ἱσπανίας, Μαρίας Λουΐζας.

Ὁ κόμης ντὲ Ρεβενὰκ δὲν ἀμφέβαλλε πειὰ γιὰ τὴν ἄτιμη συνωμοσία, ποὺ ὁ Αὐστριακὸς πρεσβευτὴς Μάνσφελδ εἶχε ὀργανώσει ἐναντίον τῆς βασιλίσσης Μαρίας Λουΐζας, μὲ τὴ βοήθεια τῆς σατανικῆς καὶ διεφθαρμένης κομήσσης ντὲ Σοιασόν. Ἐθεώρησε λοιπὸν καθῆκόν του νὰ εἰδοποιήση τὴ βασίλισσα γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ διέτρεχε.

Μιὰ μέρα ἐπέτυχε ἀπὸ τὸν βασιλέα Κάρολο τὴν ἄδεια νὰ συναντηθῆ ἰδιαιτέρως μὲ τὴ Μαρία Λουΐζα. Ἐκείνη τὸν περίμενε μὲ συγκίνησι, μὲ μιὰ ἀνεξήγητη ταραχή. Συλλογιζότανε μὲ χαρά, μὰ καὶ μὲ κάποιο φόβο συγχρόνως, ὅτι θὰ βρισκότανε λίγη ὥρα μονάχη μὲ τὸν εὐγενικὸν ἐκεῖνον ἀριστοκράτη, ὁ ὁποῖος μιλοῦσε τόσο βαθειὰ μέσα στὴν ψυχή της. Τέλος, τῆς ἀνήγγειλαν τὸν κόμητα καὶ σὲ λίγο ὁ Γάλλος πρεσβευτὴς μπῆκε στὸ ἰδιαίτερο διαμέρισμα τῆς βασιλίσσης.

Ὁ κόμης ντὲ Ρεβενὰκ καταλάβαινε, ὅπως εἴπαμε, τὸν κίνδυνο ποὺ διέτρεχε ἡ Μαρία Λουΐζα, μὰ δὲν μποροῦσε καὶ νὰ ξέρη ποιὸς ἀκριβῶς ἦταν ὁ κίνδυνος αὐτός. Περισσότερο ὑπέθετε, ὅτι διεκινδύνευε ἡ ζωή της. Εἶχε σαφεῖς πληροφορίες γιὰ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς αὐστριακῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία φοβότανε μήπως ὁ βασιλεύς, τοῦ ὁποίου ἡ ὑγεία χειροτέρευε διαρκῶς, πέθαινε ξαφνικά, χωρὶς ν' ἀφήση διάδοχο, ὁπότε τὸ στέμμα τῆς Ἱσπανίας θὰ περιήρχετο στὴ Μαρία Λουΐζα. Τῆς ἐξήγησε λοιπὸν τοὺς φόβους του καὶ τὶς ὑποψίες του. Τὴν ἐνεθάρρυνε συγχρόνως, λέγοντας πὼς ἡ Γαλλικὴ αὐλὴ θὰ παρακολουθοῦσε τὰ πράγματα μὲ προσοχή, ἕτοιμη νὰ ἐπέμβη.

Ἡ βασίλισσα τὸν ἄκουσε μὲ προσοχή. Ὅταν ὁ κόμης τελείωσε, ἐκείνη ὕψωσε ἐπάνω του ἕνα βλέμμα γεμάτο ἀπὸ ἐκτίμησι.... ἀπὸ εὐγνωμοσύνη... ἴσως ἀπὸ κάτι περισσότερο ἀκόμα. Χωρὶς νὰ ποῦν τίποτε, εἶχαν καταλάβει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον!

— Ἄ! Μεγαλειοτάτη, εἶπε τότε ὁ εὐγενικὸς ἀριστοκράτης, νὰ εἶσθε βεβαία, ὅτι θὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ σᾶς διαφυλάξω ἀπὸ ὁποιονδήποτε κίνδυνο, ἀκόμα καὶ ἂν εἶνε ἀνάγκη νὰ προσφέρω τὸν ἑαυτό μου!.....

Ἡ Μαρία Λουΐζα τὸν διέκοψε μὲ μιὰ τριφερὴ χειρονομία.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, τοῦ εἶπε μὲ φωνὴ συγκινημένη, σᾶς εὐχαριστῶ... Μέσα σὲ τόσες ἐχθρότητες, σὲ τόσους ὑπούλους ἀνθρώπους, σὲ τόσες παγίδες, μοῦ εἶνε ἐξαιρετικὰ παρήγορο νὰ ἐπαναπαύομαι στὸ ζῆλο ἑνὸς φίλου, νὰ μπορῶ νὰ λέγω μέσα μου: «Εἶνε κοντά μου καὶ ἀγρυπνεῖ γιὰ μένα!...».

— Καὶ μὲ λατρεύει καὶ σωπᾶ! διέκοψε ὁ κόμης, χωρὶς νὰ μπορῆ πειὰ νὰ κρατηθῆ, καὶ δὲν παθεῖ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ πεθάνη γιὰ τὴν εὐτυχία μου!

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτά, ποὺ εἶχαν ξεφύγει ἀπὸ τὰ κατάβαθα τῆς καρδιᾶς του, ὁ κόμης ντὲ Ρεβενὰκ σηκώθηκε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ διαμέρισμα τῆς βασιλίσσης, χωρὶς νὰ τολμήση νὰ γυρίση καθόλου πίσω του.

Πέρασε λίγος καιρὸς ἀπὸ τότε. Ἡ ὑγεία τοῦ βασιλέως Καρόλου χειροτέρευε διαρκῶς, ὅταν οἱ πνευματικοὶ σύμβουλοί του, οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἦσαν μέλη τοῦ τρομεροῦ δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, τὸν συνεβούλευσαν νὰ κάνη κάτι τὸ ἀποτροπιαστικό, γιὰ νὰ βρῆ, ὅπως τοῦ εἶπαν, τὴν ὑγεία του. Καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ ἑξῆς:

Στὸ περίφημο Ἐσκοριάλ, μέσα σὲ πολυτελέστατα μαυσωλεῖα, ἦσαν φυλαγμένα μπαλσαμωμένα ὅλα τὰ πτώματα τῶν προηγουμένων βασιλέων τῆς Ἱσπανίας. Οἱ ἱεροεξετασταὶ λοιπὸν συνεβούλευσαν τὸν Κάρολο ν' ἀνοίξη τὸ μαυσωλεῖο τοῦ πατέρα του καὶ νὰ φιλήση τὸ πτῶμα του, μὲ τὴν ὑπόσχεσι ὅτι θὰ γινότανε καλά!

Ὁ Κάρολος, δεισιδαίμων καθὼς ἦταν, δέχτηκε τὴ συμβουλή. Τοῦ κάκου ἡ Μαρία Λουΐζα προσπάθησε νὰ τὸν μεταπείση. Ὁ βασιλεὺς ἔμεινε ἀμετάπειστος καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ξεκίνησε γιὰ νὰ πάη στὸ Ἐσκοριάλ, μαζὺ μὲ τὴ βασίλισσα καὶ μιὰ λαμπρὰ συνοδεία ἀπὸ αὐλικοὺς καὶ μεγιστάνες. Συγχρόνως, σὲ ὁλόκληρη τὴν Ἱσπανία, ὁ λαὸς ἔκανε δοξολογίες καὶ λιτανείες, γιὰ νὰ γίνη τὸ θαῦμα τοῦ βασιλέως!

Στὴν ὡρισμένη ὥρα, ὁ βασιλεὺς κατέβηκε μαζὺ μὲ τὴ βασίλισσα καὶ μερικοὺς μοναχοὺς στὸ μαυσωλεῖο. Ἡ ὑγρασία ποὺ βασίλευε ἐκεῖ μέσα, τὸ μισόφωτο, ἡ λαμπάδες ποὺ ἔκαιαν καὶ τὰ θυμιατήρια ποὺ κάπνιζαν, ἔκαναν τὴ Μαρία Λουΐζα ν' ἀνατριχιάζη. Κάποιο κακὸ προαίσθημα ἔσφιγγε τὴν καρδιά της....

Καὶ τότε, σὲ μιὰ στιγμή, εἶδε τοὺς μοναχοὺς νὰ σηκώνουν τὸ σκέπασμα τοῦ φερέτρου. Εἶδε τὸν βασιλέα νὰ προχωρῆ μὲ κλονισμένα βήματα, ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἱερομένους...

Ὅταν ἀντίκρυσε τὸ μισοαποσυντεθειμένο πτῶμα τοῦ πατέρα του, ὁ Κάρολος δίστασε γιὰ μιὰ στιγμή, μὰ ἔπειτα, μέσα στὴν παραφορὰ τῆς δεισιδαιμονίας του, ἔκανε νεῦμα νὰ σηκώσουν τὸ σάβανο.... Καὶ τότε, παρ' ὅλη τὴν ἀπασία ἀποφορὰ ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὸ πτῶμα, ὁ βασιλεὺς ἔπεσε ἐπάνω στὸν νεκρὸ τοῦ πατέρα του, τὸν φίλησε μὲ τὰ κάτωχρα χείλη του καὶ ἔξαφνα, πνιγμένος πειὰ ἀπὸ τὴν ἀποφορά, ἔπεσε πρὸς τὰ πίσω λιπόθυμος!

— Ὁ βασιλεὺς πεθαίνει! ἐκραύγασαν οἱ μοναχοί.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ βασίλισσα ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ ἀπογνώσεως καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν ἔξοδο τοῦ μαυσωλείου, ὅταν μιὰ φωνή, ποὺ τῆς ἦταν πολὺ γνωστή, τῆς φώναξε:

— Σταθῆτε!

— Σᾶς εὐχαριστῶ, τοῦ εἶπε μὲ φωνὴ συγκινημένη ἡ βασίλισσα, σᾶς εὐχαριστῶ!...

— Οὐρανέ! ἐφώναξε ἡ βασίλισσα. Καὶ ἡ κατάτληξι καὶ ὁ τρόμος τὴν ἔκαναν νὰ πέση λιπόθυμος στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Μάνσφελδ, ὁ ὁποῖος στεκότανε μπροστά της...

Πράγματι, ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Μάνσφελδ, μὲ ἕνα σατανικὸ σχέδιο στὸ μυαλό του. Παρέσυρε τὴ λιπόθυμη βασίλισσα πρὸς τὸ βάθος τοῦ μαυσωλείου, πίσω ἀπὸ κάτι βαριὰ δαμασκηνὰ παραπετάσματα. Κανεὶς δὲν θὰ τὸν ἔβλεπε ἐκεῖ. Οἱ μοναχοὶ ἦσαν ἀπησχολημένοι μὲ τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος μόλις εἶχε συνέλθει καὶ ἦταν ἕτοιμος νὰ βγῆ ἔξω μαζὺ μὲ τοὺς καλογήρους. Ὁ Μάνσφελδ ἐνόμιζε πὼς εἶχε πειὰ τὴ βασίλισσα στὴν ἐξουσία του, ὅταν...

Ἕνα δυνατὸ χέρι ἄδραξε ἔξαφνα τὸ δικό του καὶ μιὰ φωνή, πολὺ γνωστή του, τοῦ εἶπε σιμὰ στὸ αὐτί:

— Ποῦ τὴν πᾶτε τὴ βασίλισσα, κόμη; Κόμη, γιατὶ κρύβεσθε;

Ἦταν ὁ κόμης ντὲ Ρεβενάκ, ὁ ὁποῖος τὴν ἴδια στιγμὴ ἔτρεξε κοντὰ στὸν βασιλέα καὶ τοῦ εἶπε:

— Μεγαλειότατε, ἡ βασίλισσα εἶνε ἐκεῖ πίσω, λιπόθυμη, ἑτοιμοθάνατη. Διατάξατε νὰ τὴν περιποιηθοῦν!

— Ἡ βασίλισσα; ἔκανε ὁ Κάρολος. Τί ἔπαθε; Θεέ μου!...

Μὰ εὐθὺς ἀμέσως, κυριευμένος ἀπὸ τὴ λύσσα τῆς ζηλοτυπίας, ἔρριξε μιὰ ἄγρια ματιὰ ἐπάνω στὸν Γάλλο ἀριστοκράτη.

— Σεῖς ἐδῶ; τοῦ εἶπε. Καὶ μὲ ποιὸ δικαίωμα;

— Μεγαλειότατε, ἀπήντησε ψυχρὰ ὁ κόμης ντὲ Ρεβενάκ, δείχνοντας τὸν Μάνσφελδ, ὁ ὁποῖος πρόβαλε δειλά, ἐνόμισα ὅτι ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας πρέπει νὰ βρίσκεται παντοῦ ὅπου βρίσκεται καὶ ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας.

— Ὁ κόμης Μάνσφελδ εἶνε ἐδῶ! ἔκανε κατάπληκτος ὁ βασιλεύς.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, ἀπήντησε τότε μὲ θάρρος ὁ Μάνσφελδ, καὶ ἐπροχώρησε. Ἡ Αὐστρία ἐνδιαφέρεται πάρα πολὺ γιὰ τὴν ὑγεία τῆς Μεγαλειότητός σας, ὥστε δὲν θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς ἐγκαταλείψω, τὴ στιγμὴ ποὺ ἐκθέτετε τὴ ζωή σας μ' αὐτὸ ποὺ κάνετε!

Ὁ βασιλεὺς σιώπησε τότε, χωρὶς νὰ προσθέση τίποτε. Συνέφεραν συγχρόνως τὴ βασίλισσα καὶ σὲ λίγο, ὅλοι μαζύ, βγῆκαν ἀπὸ τὸ μαυσωλεῖο.

Ὁ πόλεμος εἶχε κηρυχθεῖ πειὰ μεταξὺ τοῦ Μάνσφελδ καὶ τοῦ κόμητος ντὲ Ρεβενάκ. Ὁ εὐγενικὸς Γάλλος ἔβλεπε πὼς εἶχε νὰ παλαίση μὲ ἕναν ἀντίπαλο, ποὺ δὲν ἐλογάριαζε τίποτε. Μὰ δὲν ἐδειλίασε κα-

θόλου. Ἡ τρυφερὴ ἀγάπη ποὺ ἔκρυβε μέσα του γιὰ τὴν ὡραία Μαρία Λουΐζα, τοῦ ἔδινε φτερὰ καὶ δυνάμεις.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, τὸ πάθος τοῦ Μάνσφελδ εἶχε φτάσει σὲ βαθὺ παραφορᾶς. Μὴ μπορῶντας πειὰ νὰ συγκρατηθῆ, ἀπετόλμησε, λίγες ἡμέρες ἀργότερα, νὰ εἰσδύση κρυφὰ στὸ ἰδιαίτερο διαμέρισμα τῆς βασιλίσσης!

Ὅταν ἡ Μαρία Λουΐζα τὸν εἶδε νὰ μπαίνη ξαφνικὰ στὸ δωμάτιό της, τὸ αἷμα πάγωσε στὶς φλέβες της.

— Γιατὶ τρέμετε ἔτσι; τῆς εἶπε ἐκεῖνος καὶ ἐπροχώρησε κοντά της. Εἶμαι φίλος σας καὶ ὡς φίλος ἔρχομαι νὰ σᾶς βρῶ.... Μπαίνω σὰν κλέφτης στὸ δωμάτιό σας, ναί. Μὰ τί θέλετε νὰ κάνω, ἀφοῦ μὲ κάνετε νὰ δωροδοκῶ τοὺς φύλακας τῶν ἀνακτόρων σας γιὰ νὰ μπορῶ νὰ σᾶς συναντήσω; Ἀ! κυρία, ἔτσι λοιπὸν ἀνταμοίβετε τὴν ἀφοσίωσί μου, τὸν ἔρωτα ποὺ τρέφω γιὰ σᾶς!...

Πνιγότανε, δὲν μποροῦσε νὰ συνεχίση, ἐνῶ ἡ βασίλισσα τὸν κύτταζε ἀτοχαμένη, μὴ μπορῶντας νὰ συνέλθη ἀπὸ τὴν κατάπληξι καὶ τὸν τρόμο της.

— Ναί, σᾶς ἀγαπῶ, ἐπανέλαβε ὁ Μάνσφελδ, σᾶς ἀγαπῶ! Ξέρετε ποιὸν κίνδυνο διατρέχετε; Κινδυνεύει ἡ ζωή σας, κυρία! Καὶ μόνον ἕνας τρόπος ὑπάρχει γιὰ νὰ σωθῆτε, γιὰ νὰ ζήσετε εὐτυχῆς.... Ἂς γεννηθῆ ἕνας διάδοχος τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ μου θὰ εἶνε ὁ πρῶτος ποὺ θὰ σᾶς ὑποστηρίξη μὲ ὅλες του τὶς δυνάμεις... Μὲ καταλαμβάνετε; Ποιὸς θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ σάς κατηγορήση γι' αὐτό;

Σταμάτησε, γιὰ νὰ ἰδῆ τί ἐντύπωσι ἔκαναν στὴ βασίλισσα τὰ λόγια του.

— Μὸ τί βλέπω; εἶπε τότε καὶ ἔπεσε στὰ πόδια της. Κλαῖτε; Ὅ,τι σᾶς εἶπα, τὰ λόγια μου αὐτά, ποὺ βγαίνουν μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου, συγκίνησαν τὴν ψυχή σας;... Θὰ ζήσετε, δὲν εἶνε ἔτσι; Καὶ θὰ ζήσετε γιὰ μένα, γιὰ χάρι μου!...

Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ Μαρία Λουΐζα ἀτεμάκρυνε τὸ χέρι του, ποὺ ζητοῦσε νὰ πιάση τὸ δικό της, καὶ τοῦ ἔρριξε ἕνα περιφρονητικὸ βλέμμα.

— Αὐτὰ τὰ δάκρυα, κύριε, τοῦ εἶπε, αὐτὰ τὰ δάκρυα.... εἶνε γιὰ τὸν πατέρα μου, ποὺ δὲν θὰ ξαναδῶ πειά!

— Πῶς; ἐτραύλισε ὁ Μάνσφελδ, προτιμᾶτε....

— Προτιμῶ τὸ θάνατο ἀπὸ τὴν ἀτιμία! ἀπήντησε ἡ βασίλισσα μὲ ἤρεμη φωνή.

Ἡ θαλαμηπόλος τῆς βασιλίσσης χτύπησε στὴν πόρτα ἐκείνη τὴ στιγμή. Ὁ Μάνσφελδ σηκώθηκε ἐξοργισμένος, ταπεινωμένος, γεμάτος λύσσα. Ἀνοιξε τὴ διπλανὴ πόρτα καὶ ἔφυγε.

Μὰ ἡ ἄμοιρη Μαρία Λουΐζα κατάλαβε πειὰ τότε πὼς ἡ μέρες της ἦσαν μετρημένες. Τὸ τραγικό της τέλος θὰ τὸ ἰδοῦμε στὸ ἄλλο μας φύλλο.

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Η ΑΤΥΧΙΑ ΕΝΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ

Μετὰ τὴ μάχη τῆς Βωρκελλῶνος, ὁ ἀρχιστρατήγος τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων, δοὺξ τῆς Βαν δώμης, προήγαγε ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς ποὺ εἶχαν διακριθεῖ στὴν ἱστορικὴ ἐκείνη μάχη.

Ἐλησμόνησε ὅμως ἕναν ἀπ' αὐτούς, τὸν πιὸ ἱκανὸ καὶ γενναῖο, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀνακοίνωσι τῶν προαγωγῶν, παρουσιάστηκε στὸν δοῦκα, γιὰ νὰ τοῦ ἐκφράση τὰ παράπονά του.

Ὁ ἀρχιστράτηγος ἀναγνώρισε τὸ δίκαιο τῶν ἰσχυρισμῶν του καὶ τοῦ εἶπε:

— Λυποῦμαι πολὺ γιὰ τὴν παράλειψι, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ λάθος δὲν ὀφείλεται παρὰ στὴν κακοτυχία σου.

Στὸ τέλος δὲ τοῦ παράγγειλε νὰ περάση τὴν ἄλλη μέρα, γιὰ νὰ δῆ τί θὰ μποροῦσε νὰ γίνη.

Τὴν ἄλλη μέρα ποὺ ξαναπῆγε ὁ ἀξιωματικός, βρῆκε τὸν δοῦκα καθισμένο σ' ἕνα τραπέζι, κοντὰ στὸ ὁποῖο ὑπῆρχαν δυὸ σακκουλάκια ἴσου μεγέθους καὶ γεμᾶτα.

— Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει καμμιὰ κενὴ θέσι νὰ σὲ προβιβάσω, τοῦ εἶπε ὁ ἀρχιστράτηγος, θέλησα νὰ σὲ ἀνταμείψω μ' ἕνα μικρὸ δῶρο. Ἐδῶ πέρα, ὅπως βλέπεις, ἔφερα δυὸ σακκούλια. Τὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ περιέχει χρυσὰ νομίσματα καὶ τὸ ἄλλο σιδερένια κομμάτια τοῦ ἰδίου μεγέθους. Διάλεξε κ.' ὅποιο σοῦ τύχει...

Ὁ ἀξιωματικὸς πῆρε τότε τὸ ἕνα ἀπ' τὰ σακκουλάκια, ἀλλ' αὐτὸ ἔτυχε νὰνα τὸ δεύτερο.

Κατόπιν αὐτοῦ ἐπείσθη πειὰ ὁριστικῶς γιὰ τὴν ἀτυχία του, ὑπέβαλε τὴν παραίτησί του καὶ πῆγε νὰ γίνη καλόγερος.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΠΑΛΙΟ ΑΓΑΛΜΑ

(Τοῦ ΖΑΝ ΡΙΣΠΕΝ)

Μονάχα τὸ παλιὸ ἄγαλμα τοῦ πάρκου ξεχασμένο
σὲ μιὰ γωνιά, ἀπὸ τὸ χλωρὸ κισσὸ μισοκρυμένο,
κοιτόταν. Φτωχό μου ἄγαλμα! Στάθηκα μὲ σιωπόνια.
Εἶμαι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ κάποτε γυρνοῦν στ' ἀρχαῖα τὰ χρόνια,
σκυφτοὶ ἀγαποῦν τ' ἀσάλευτα μάρμαρα νὰ κυττάζουν
καὶ τὴν καρδιὰ σ' ὁλάκερη τὴ φύση νὰ μοιράζουν.
Τὸ θάνατο ἔδιωξα ἀπὸ κεῖ καὶ μιὰ στιγμὴ μονάχα
γιὰ νὰ τοῦ δώσω τὴ χαρὰ νὰ ξαναζήση τάχα,
στοὺς μακρινοὺς σὰ νάμαστε καιροὺς ποὺ τὰ δικά του
τραγούδια ξεχωρίζανε στὴ χώρα του ἐκεῖ κάτου,
καμώθηκα πὼς πίστευα στὴ δύναμή του ἀκόμα
καὶ τὸν τραγούδησα μ' αὐτοὺς τοὺς στίχους μου στὸ στόμα:
«Φύλακα ἱερὲ τῆς σκοτεινῆς σπηλιᾶς, ὅθε ἀναβρύζει
τὸ ρυάκι ποὺ στὰ πόδια σου κυλῶντας μουρμουρίζει,
σὺ ποὺ ὁ κισσὸς ὁλόγυρα κεντῶντας τὰ πλευρά σου
μὲ μαῦρα φύλλα πιὸ πολὺ ξασπρίζει τὴ θωριά σου,
σὺ ποὺ μέσ' στ' ἄστρα γένεια σου γελᾶς μὲ καλοσύνη,
ὦ Πᾶν, ποὺ μισοκλείνοντας τὰ μάτια ἀπὸ τὴν κρύνη
κυττᾶς μὴν ἄξαφνα καμμιὰ κόρη ξανθὴ νὰ βγάλει
κρατῶντας μὲ τὰ χέρια της τὴ στάμνα στὸ κεφάλι,
τὰ χείλη μου συνεφρωνοντας μὲ τέχνη ἐγὼ ἐδῶ πέρα
θὰ τ' ἀκουμπήσω στὴ χρυσῆ γλυκόλαλη φλογέρα
τὸ πιὸ ὡμορφο τραγοῦδι μου γιὰ σένα, ὦ Πᾶν, νὰ
(ψάλω
κι' ὡς ὁ οἰνοχόος ὁ Ὀλύμπιος, ὁ Δίας, ἀπ' τὸ μεγάλο
τὸ θρόνο τ' ἄγιο νέχταρ του κερνάει στάλα μὲ στάλα,
μὲ τῶν γιδιῶν μου ἔτσι τ' ἀγνὸ θὰ σὲ ποτίσω γάλα
κι' ὁ μαλλιαρὸς ὁ τράγος μου κάτου ἀπ' τὸ ἱερὸ μα-
(χαίρι
τὸ πορφυρὸ αἷμα ἀπ' τὸ λαιμὸ δῶρο θὰ σοῦ προσφέρη,
γιὰ νὰ γιομίζουν βόσκοντας τοῦ χρόνου στὰ χορτάρια
τοῦ κοπαδιοῦ μου τὰ μαχριὰ ποὺ σέρνονται μαστάρια,
τὸ σερνικὸ νὰ ρίχνεται μ' ὁρμὴ τὸ καλοκαίρι,
κατσίκια κάθε γίδα μου ζεηγάρι νὰ μοῦ φέρη,
θεὲ τῶν βοσκῶν μὲ τοῦ κισσοῦ ντυμένε τὴ γαλήνη,
σὺ ποὺ μέσ' στ' ἄστρα γένεια σου γελᾶς μὲ καλωσύνη.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ Σ' ΕΝΑ ΛΑΓΟ

(Τοῦ ΖΑΝ ΡΙΣΠΕΝ)

Τότε ποὺ οἱ ἄνθοι λαμπτοκοποῦν στὰ χαμοκλάδια κ'
(ὅταν
ἡ μαύρη μου ἄκρη τῶν μακριῶν αὐτιῶν ὀρθὴ φαινόταν
πάνου ἀπ' τὶς βρίζες, πράσινες καὶ τρυφερὲς ἀκόμα,
ποὺ ἀνάμεσά τους παίζοντας συχνὰ ἔφερνα στὸ στόμα,
μέσ' στὴ φολιά μου ἐνῶ ἥσυχα κοιμώμουνα μιὰ μέρα
ἦρθε ἄξαφνα ἡ μικρὴ Μαριώ. Πετέμαι. Θέλω πέρα
νὰ φύγω. Μὰ ἤμουνα μικρὸς καὶ τόσο φοβισμένος!
Στὰ δυὸ της χέρια μ' ἔσφιξεν αὐτή: ἤμουν σκλαβω-
(μένος!
Πολὺ ἡ χαριτωμένη μου κυρὰ μ' ἀγάπαε κείνη.
Πόσες φροντίδες, τί στοργὴ γιὰ μὲ καὶ καλωσύνη!
Πῶς μ' ἔπαιρνε στὰ γόνατα κάθε ὥρα τὰ μικρά της
καὶ μὲ φιλοῦσε! Τί γλυκὰ ποῦτανε τὰ φιλιά της!
Θυμᾶμαι ἀκόμα τὴ μικρὴ φωλιὰ ποὺ στὸ κρεββάτι
πλαῖ τὸ δικό της μοῦκαμε, παντοτεινὰ γιομάτη
μὲ χόρτα, μ' ἥλιο, μ' ἄνοιξη, μὲ λούλουδα ἀπ' τὸ δάσο,
τὰ ἐλεύτερα χωράφια μου ζητῶντας νὰ ξεχάσω.
Μὰ ἡ χλόη ἡ κομμένη δροσερὴ μπορεῖ νὰ μένη ἀκόμα;
Κάλλιο ἀπὸ τ' ἄνθια στὸ παχνὶ τ' ἀσπράγκαθο στὸ χῶμα·
καλύτερος ὁ ξαφνικὸς κίντυνος εἶνε, φίλοι,
χίλιες φορὲς ἀπ' τὴ σκλαβιὰ μὲ τὸν αἰώνιο Ἀπρίλη.
Τῆς πρώτης ζωῆς μου ἡ μακρινὴ θύμηση μὲ κρατοῦσε
καὶ κάποιος πόθος ἄγνωστος ἀλλοῦ μὲ προσκαλοῦσε.
Θλίβομουν· κι' ἔτσι τὴν καλὴ Μαριὼ ἀποχαιρετῶντας
πέθανα μέσ' στὰ χέρια της τὴ λειτεριὰ ζητῶντας.

Μεταφρ. Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑ

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Ὅποιον ἀγαπᾶ ὁ Θεός, τὸν βάζει νὰ κατοικήση στὴ Σεβίλλη.

— Ἂν ἔρθη καμμιὰ γυναῖκα καὶ σοῦ ζητήση δικαιοσύνη, προσπάθησε νὰ μὴν τὴν παρακουττᾶς.

— Ὅποιος δὲν εἶδε τὴ Γρενάδα, δὲν εἶδε τίποτε.

— Δῶσε πέτρες σ' ἕναν Καταλανὸ κι' αὐτὸς θὰ βγάλη ἀπ' αὐτὲς ψωμί.

— Τὸ καλύτερο ζάρι εἶνε ἐκεῖνο ποὺ δὲν παίζεται.